

# Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrť leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrť leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 12. sušca 1875.

Llist 11.

## Koledar za naslednji teden.

Sušec. — Marc.

14. Nedelja V v postu ali tiha. Evangelij: „Judje hočejo Jezusa kamnjati“. (Jan. 8.) — Sv. Matilda, kraljica, poročena s kraljem Henrikom (918. l.), je bila mati nemškega cesarja Otona I. Po Otonovi smrti se je umaknila v samostan, kjer je v tihí samoti Bogu služila. † 14. sušca 1068.

15. Ponedeljek. *Dea sveta Longina* sprič. Pervi Longin je bil izmed vojakov, ki je Kristusu na križu s sulico stran odperl. — Drugi Longin pa je bil stotnik ali poveljnik cesarske straže na Golgati, ko so Jezusa križali.

16. Torek. Sv. Hilarij, škof v Ogleju pri Gorici, in Ticijan, njegov dijakon, spričevavca; bila sta pod cesarjem Numerjanom 16. sušca ob glavo djana.

Sv. Abraham, pušavnik in spozn., in sv. Marija, hči njegovega brata, spokornica. (Sv. Etrem, dijakon v Edesi, cerkveni učenik, priserčen Abrahamov prijatelj, je obširno popisal njuno življenje, tukaj je le posnetek). Abraham je bil v 4. stoletju rojen v Kidanah pri Edesi. Njegovi premožni starši so ga zaročili še dečka z imenitno devico v trdnem upanju, da bode po nji dosegel čast in visoke posvetne službe. Deček in po tem mladeneč pa je vse druge misli gojil v svojem srcu. Pridno je v cerkev hodil, in Božjo besedo pazljivo poslušal. Z veliko silo od staršev primoran se dá pobožni mladeneč poročiti z zaročeno devico; pa berž po poroki ga prešine Božji duh in goreča želja po samoti se vname v njegovem srcu. Molče vstane, hiti iz hiše in mesta dve milj daleč v samoto, in si v nekem berlogu izvoli stanovanje. Starši in sorodniki ga prežaljeni skrbno išejo, in 17. dan najdejo v berlogu zamaknjenega v molitvi. Svetnik jim reče: „Zakaj stermite? Hvalite Boga, da me je potegnil iz globočine pregréh, in molite zame, da sladki jarem Gospodov nosim do konca, in Bogu dopadljivo služim“. Vsi pričujoči mu odgovoré: „Amen“. Pušavnik si napravi celico z enim oknom, dan na dan svetejši prihaja in v čednosti raste. Bog mu podeli nebeško mdrost v govorjenji in opominjevanji ljudstva, ki ga obiskuje in verno posluša. Kdor njegove nauke posluša, in njegov angeljski obraz vidi, se ves ginjen, utolažen in v ljubezni Božji vžgan od njega verne. Po preteklih desetih letih podedova po svojih starših veliko bogastvo, ki ga po svojem zanesljivem prijatlu razdeli ubogim in sirotam.

Ne deleč od njegove celice je bila velika vas, v kateri so surovi in divji malikovavci prebivali. Duhovšina v Edesi je mnogokrat skušala te pogane spreobračati,

pa so jo vselej z gerdo odgnali. Škof v Edesi reče svoji duhovšini: „Jaz ne poznam nobenega človeka, kateri bi bil tako krotak in postrežljiv, kakor Abraham; njega bom mašnika posvetil in v vás poslal; on bo s svojo ljubeznijo in poterpežljivostjo spreobrnil te divjake. Vsi duhovni mu to poterdijo; škof gre z njimi k pušavniku in mu razodene svoj namen. Ponižni pušavnik se tega posla stanovitno brani. Po mnogem pregovarjanji mu škof poslednjič reče: „Glej, lepe čednosti imaš (škof mu jih našteva), pa ene ti še manjka, namreč pokoršine“. Ta beseda, da mu pokoršine manjka, ga močno speče, ter jokaje reče: „Zgodi se Božja volja; iz pokoršine hočem tje iti“. Škof ga pelje seboj v mesto, ga posveti mašnika, in pošlje v omenjeno vas. Abraham hitro napravi cerkvico, jo znotraj lepo osnaži, in vsak dan neprenehoma v nji moli za spreobrnjenje nevernikov. Tri leta si prizadeva jih spreobračati, pa brez sadú. Če jih nagovarja, naj zapusté malike in naj molijo edinega, živega Boga, berž nanj planejo in ga pretepajo. Trikrat so ga bili do smrti pretepli, iz vasi vlekli in kot mertvega popustili. Božji mož pa se je zopet kmalo zavedil in se v svojo cerkvico vernil. To se je malikovavcem čudno zdelo, da po tolikem pobijanju še živi. Jeli so premišljevat, da mora njegov Bog vender le pravi bit, ki ga pri življenji ohrani. Sli so v cerkvico in ga prosili poduka. Božji služabnik toči solzé veselja, hvali Boga, in jih z vso ljubeznijo in krotkostjo v keršanski veri podučuje. Ko so bili v poglavitnih resnicah podučeni, vse v enem dnevu kersti — 1000 duš. Po dokončanem delu priporoči vás Bogu, jo blagoslovi, in se na tistem umakne v samoto. Vasčani ga išejo in močno po njem žalujejo. Škof v Edesi jim pošlje druge duhovne.

Abraham v samoti napravi zraven svoje celice še eno celico za 7letno hčerko svojega ranjcega brata, katero so mu sorodniki v izrejevanje pripeljali. Marijica po nauku svojega strica v vsih lepih čednostih — v sveti nedolžnosti, zatajevanji same sebe, krotkosti in ljubezni Božji — hitro napreduje; bila je podobna krotkemu jagojetu, čisti golobici, — čisto veselje svojemu stricu. Že 20 lét je pod njegovim varstvom živela v sveti nedolžnosti. Satan pa ji zavidu je njene lepe čednosti, in sklene jo v pogin spraviti, ter vname nečisti ogenj v človeku, ki je sv. pušavnika pogostoma obiskoval. Devica se zagreši; po grehu pa se ji vest strašno zbudi, preterga iz prevelike žalosti svojo žimnato obleko, lase si puli iz glave, po obrazu se bije, in jokaje pravi: „Oh, kakó globoko sem padla! zgubljene so vse moje čednosti, zgubljeni moji posti, zgubljene moje molitve. Boga sem razžalila, dušo sem si umorila, svetemu stricu sem neznansko britkost napravila, satanu pa sem v posmeh postala. Kam se hočem reva djati? Kaj početi?

V nebesa ne upam pogledati; s svojim svetim stricem ne morem govoriti; bolje je, da bežim tje, kjer me nihče ne pozná." Bežala je v daljno mesto in je bila v gostilnici natakarcica. — Glejte, mladi ljudje, s koliko britkostjo greh plačuje! O varite se greha!

Ko Abraham pogreši Marijo v njeni celici, in po strašanskih sanjah spozná njen padec, ves v žalost vtopljen zdihuje: „Strahovita zver, ki sem jo v sanjah vidil, je moje krotko jagnje poropala, požrešen jastrob je zgrabil mojo golobico. O moj ljubljeni Odrešenik! reši mi jo iz njegovih krempljev.“ Noč in dan sveti pušavnik zanjo moli. Po preteklih dveh letih zanjo zvé, v vojaški obleki jezdi v mesto, in stopi v gostilnico. Kmaló se nališpana Marija, po šegi natakarcic, k njemu prisuče; pa ga ne spozná. Pušavnik se komaj z naj večí silo solz ubrani. Zvečer mu natakarcica sobo za prenočevanje odkaže, on pa jo za roko prime, in ji ves v solzah reče: „Marija, dete moje! ali me nič več ne poznáš? Ali nisem Abraham, tvoj oče? Ali te nisem jaz izrejeval v strahu Božjem? Kje je tvoj nedolžni, angeljski obraz? Oh, preljuba moja hči! z nebeške visočine si padla v brezno pogubljenja. Zakaj mi nisi povedala, da te je satan preslepil? Jaz in moj prijatelj Efrem bi bila za te prosila Njega, ki tudi od smerti reši. Zakaj si v svoji obupnosti mene zapustila, in se satanu v roke dala?“ Marija, vsa poterta, mu pade k nogam, solze preliwa, odpúšenja prosi, je pripravljena z njim iti v samoto in ostro pokoro delati.

Abraham zjutraj zgodaj vstane, pokliče Marijo, ki je vso noč prejkala, jo posadí na konja, in gre z njo v pušavo, poln svetega veselja, kakor nekda evan geljski pastir, ko je bil svojo zgubljeno ovco našel. Abraham je po tem še 10 lét živel, in je bil priča Marijine ostre pokore. Sklenil je svoje ostro življenje v 70. letu svoje starosti, ko je bil 50 lét preživel v samoti. Veliko bolnikov je ozdravelo, ko so na nje pokladali njegovo spokorno obleko.

Po Abrahamovi smerti je Marija še 5 lét živela, in neprenehoma svoje grehe objokovala. V znamenje, da ji je Bog odpustil vse grehe, ji je podelil dar bolnike s čudežem ozdravljati. Tudi ji je naznanil njeno zadnjo uro. Nebeška svetloba je obdajala njen obraz, ko se je s svetá ločila, ter prejela krono svetih spokornikov.

„Tako bo v nebesih veselje nad grešnikom, kateri se spokori.“ (Luk. 15, 7.)

17. Sreda. Sv. *Patricij*, škof, Irski apostelj, spoz., je toliko malikovavcev pripeljal v katoliško cerkev, da se je njih dežela imenovala „otok svetnikov“. † 17. sušca 464. — Sv. *Jedert*, devica v Nivigeli na Brabanškem iz preimennitne rodovine, se je vse svoje žive dni v vsih svetih čednostih vadila, in je bila vredna Kristusova nevesta.

18. Četrtek. Sv. *Ciril*, škof Jeruzalemski, cerkveni učnik in spoz., je od arijancev in od odpadnika cesarja Julijana mnogotero preganjanje terpel. † l. 386.

19. Petek. Sv. *Jožef*, ženin Marije prečiste Device, rednik N. G. J. Kr., varh ali patron vesoljne katoliške cerkve, posebej Kranjske dežele, je bil sin Jakopov, Davidove rodovine, rojen v Nazaretu na Galilejskem. Zapovedani praznik.

20. Sabota. *Marija VII žalost* se v cerkvi danes obhaja namesto véčera. — *Dvajseti sveti menihi* sprič., ki so bili od roparskih turkov v Lavri svetega Šaba pokončani. „Lavra“ se imenuje kraj, enak vasi, kjer so imeli menihi vsak posebej svoje celice.

## Za sveto leto.

(Dalje.)

Zastran obiskovanja cerkev lavantinski mil. škof določujejo, se vé, da le za svojo škofijo, kakor nasleduje:

Zastran obiskovanja cerkev določim za Mariborsko mesto stoljno cerkev, cerkev sv. Alojzija, in dve predmestni cerkvi Matere Božje in sv. Magdalene. Za vse druge kraje določim povsod farno cerkev in prepušчам vašim častitim dušnim pastirjem, da še druge cerkve ali kapele določijo. V ta namen zamorejo služiti tudi kapele ali križi ob cestah, zlasti kjer fara nima nobene podružne cerkve, ali pa je podružnica predaleč od farne cerkve. Celó posamezni altarji farne cerkve zamorejo v sili služiti za postaje ali štacijone. V tem slučaju je pa treba, da se procesija, ko je eden altar, kakor štacija sv. leta, obiskala, venkaj iz cerkve podá in okoli cerkve gredoča zopet k drugemu altarju poverne.

Kjerkoli in kolikor je mogoče, naj se cerkve obiskujejo v procesijah, ktere dušni pastirji vodijo. Kdo bi dvomil, da združena molitva v spokornih procesijah Bogu posebno dopade?

Sv. Oče naročajo, kakor ste slišali, da se morejo vse za obiskovanje odložene cerkve na en dan obiskati, in da je petnajst takih obiskovanj za pridobljenje odpustkov sv. leta potrebnih. Ob enem pa dovolijo, da smejo škofje tistim, ki v procesijah odložene cerkve ali kapele obiskujejo, število teh obiskovanj zmanjšati. Vsed tega dovoljenja določim jaz za našo škofijo, da veljá ena procesija do vseh odločenih cerkev ali kapel za pet posameznih obiskovanj; takó da kdor je vsako odloženo cerkev ali kapelo trikrat v procesiji obiskal, je s tem petnajst obiskovanj izpolnil, in v tej zadevi svojo dolžnost doveršil.

Moja želja je, kjer sta dva dušna pastirja, naj se te tri procesije dvakrat ponovijo, da se jih bodo zamogli — zlasti če je fara velika — vsi farmani vdeležiti. Kjer je pa en sam dušni pastir, naj se te tri procesije vsaj enkrat opravijo.

Pri vseh štirih postajah (to je, cerkvah ali kape lah) naj dušni pastir naprej, ljudstvo pa za njim moli.

Pri prvi postaji (od koder se procesija začne), naj se moli naj poprej Očenaš in Češena Marija v izrečeni namen, sv. odpustke zadobiti. Potem se molijo tri božje čednosti, očitna spoved (Glej sv. oprav. str. 8.), cerkvena molitev v čast svetnika, kteremu je cerkev posvečena, slednjič pet Očenašev in češenih Marij in enkrat apostolska vera.

Pri drugi postaji se molijo naj poprej litanije vseh svetnikov, potem druge molitve, kakor pri prvi postaji.

Pri tretji postaji se molijo lavretanske litanije, cerkvena molitev v čast dotičnega svetnika, potem molitev za papeža in za škofa, slednjič pet Očenašev itd.

Pri četrty postaji se moli angeljski roženkranc v pet odstavkih. Za vsaki odstavek se moli devetkrat: „Svet, svet, svet si ti Bog Sabaot, nebo in zemlja sta polna tvoje časti;“ in ljudstvo odgovori: Čast bodi Očetu i. t. d. Potem se dostavi Očenaš in češena Marija. Pri besedi Jezus se pri prvem odstavku pridene: „Kteri naj nam podeli pravo spoznanje naših grehov;“ — pri drugem odstavku: „Kteri naj v nas obudi resnično obžalovanje grehov, duha prave pokore in terden sklep poboljšanja;“ — pri tretjem odstavku: „Kteri naj nam naše grehe usmiljeno odpusti;“ — pri četrtem odstavku: „Kteri naj nam zaslužene kazni grehov milostno prizanese;“ — pri petem odstavku: „Kteri naj nas na poti prave pokore obrani in nam stanovitnost v dobrih



sklepih podeli.“ Potem se moli molitev v čast dotičnega svetnika, molitev za odpustke, (Glej sv. oprav. str. 114) za mir (Ibid. str. 20) in za cesarja, slednjič pet Očenašev i. t. d.

Med procesijo naj se moli navadni roženkranc, ali naj se prepevajo obče znane, od cerkve poterjene, zlasti spokorne pesmi.

Kjer se utegnejo procesije popoldne obhajati, morajo biti gotovo do šestih na večer končane. Vender, če je le mogoče, naj se obhajajo predpoldne, takó, da se procesija vselej s sv. mašo pričetni zamore.

Bodisi pa, da v procesijah združeni, ali posamezni vsak za sebe cerkve obiskujete, to vas prosim, preljubi v Kristusu! molite pobožno; molite z zbranim duhom; molite s spokornim srcem! — Časi so hudi! Kat. cerkev terpi v mnogih deželah preganjanje. Mnogi škofje in mašniki, ki se po svoji dolžnosti krepko in pogumno za cerkveno pravico potegujejo, so tamkaj že djani v ječe. Katoličanom so tu in tam že njih cerkve vzeli in njih dušne pastirje s silo odgnali, tako da morajo prvim kristjanom enako Božjo službo skrivaje po hišah in samotah obhajati. Z nepopisljivo prekanjenostjo se stavijo nedolžni mladosti zanjke pohištvanja in zapeljivosti; in med verno ljudstvo se trosijo časniki, spisi, knjižice in knjige, ki so polne strupa krivovere, nevere in drugih zmót, ki spodbujajo vero in budijo v človeškem sercu najnevarnejše strasti. Molite torej, dragi moji! za sebe in za one, ki so vaši skerbi izročeni, za stanovitnost v veri, in da v sredi tolike zapeljivosti steze čednosti in pravice nikdar ne zgrešite. Molite za sv. Očeta, ki zavoljo visoke starosti že tik groba stojé, da jim Bog še tudi znanprej moč in serčnost podeli v izpolnjevanji njih težavne apostolske službe. Molite za tiste škofo in mašnike, ki ne bodo mogli sv. leta s svojimi ovčicami veselo obhajati, ampak ga bodo zavoljo svoje zvestobe v britkosti obhajali v pregnanstvu ali celó v ječi. Molite za vse verne kristjane, ki po širokem svetu zavoljo vere silo terpe, da jim milo solnce svobode in pravice skoraj zopet zasije. Molite za sv. katoliško Cerkev, da jo vsegamogočni Bog varuje, brani, širi in poviša in ji ljubi mir zopet podeli; molite sploh obilno po namenu, ki ga sv. Oče zastran katoliške cerkve imajo itd.

„Ljubezen pokrije obilno število grehov“, piše sv. apostelj Peter (1 Petr. 4, 8). Zatorej, ljubeznjivi! sklepajte z vajami pokore in zatajevanja, katerih vas tudi odpustki sv. leta ne odvežejo, ampak ktere so, kakor sem že rekel, ravno pogodba teh sv. odpustkov, sklepajte, pravim, z zatajevanjem tudi dobra dela keršanskega usmiljenja in djanjske ljubezni do bližnjega, kolikor po svojem premoženju zamorete; in kar sami sebi pritergate, to podelite z radodarno roko domačim ubogim. Naj bo sveto leto tudi veselo leto za naše revne in uboge brate in sestre. Revšina raste vsepovsodi, o da bi rastlo tudi naše usmiljenje in naša ljubezen itd.

Sklenem svoj list z besedami sv. aposteljna Pavla (1. Tes. 4, 3.) „To je volja Božja, vaše posvečenje.“ Amen.

4. Škof Strosmajer je iz Rima 4. svečana razglasil svojim vernikom sveto leto. V okrožnici spodbuja spovednike k ljubezni, gorečnosti in poterpljenji pri spovedovanji. Mašnik, pravi, je ob enem tudi sodnik in ne smé se prikupovati nikogar strasti, v ničemur ne smé resnice in pravice izdati — nikjer ne, in še naj manj pri spovedi: vender skesanega grešnika ne smé odpraviti brez milosti. Še posebno to ne smé biti v sv. letu, ko Cerkev odpira vse dobrote svojega materinega serca. V tem oziru spominja mil. škof na Kristusa in njegovo ljubezen, s katero išče zgubljene ovčice itd., za-

vrača na ss. Franciška Ksav. in Salez., ss. Alfonza in Leonarda. Na tujem, in zlasti v Rimu, pravi škof, sem vidil, kako mašniki pred prazniki in nedeljami marljivo, dolgo in brez poklicanja sedé v spovednicah čakajoči spokornikov, kakor je čakal Jezus ženo Samarijanko pri Jakopovem studencu. Škof želi, da naj si duhovni v tem svetem opravilu med seboj pomagajo. Dokončujoč okrožnico omenja, da 4. sveč., ko je to pisal, je njegov 61. rojstni dan in se priporoča v molitve. (P. Kat. I.)

(Dalje sledi.)

## **Pastirski list škofa Paderbornskega.**

(O priходу iz pruske ječe.)

(Dalje.)

V resnici, preljubi verniki, le zdravih oči je potreba in precej bomo spoznali, kje je resnica in kje zmota, ali v keršanstvu ali v starem in novem poganstvu. Naša duša, če je zdrava, bi móгла, berž ko zališi nauk Jezusa Kristusa, vsa vesela zaklicati in reči: Res, to je zares živa resnica. Po tej resnici hlepim, po tej resnici me žeja; čutim, za to resnici sem stvarjen. Ona je prava mana z nebes, tako tečna in zraven tako neskončno prijetna mana, da po kusu poznam, da je višega, nebeskega vira, in nič drugega pričevanja ne potrebujem, da je res iz lebés.

Na ta notranji, tako rekoč čutijivi in otipljivi dokaz za božji vir svojega nauka se Jezus sam sklicuje, kader graja svoje verstnike in poslušavce rekoč: „Če ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete.“

Da vse prazne izgovore neverstva v nič dene, je Jezus v poterjevanje svojega nauka delal znamenja in čudeže, brezštevila in očitno, ne v kakšnem skrivnem kraju, ampak pri belem dnevu, pred očmi tisočernih prič. Lahko se je tedaj skliceval na svoje očitne čudeže kot na neovračljiv dokaz svojega božjega poslanstva. „Če nočete, pravi Jezus, verjeti mojim besedam, verjemite mojim delom. Ker te dela, ki mi jih je Oče dal, da jih dopolnim, te dela, katere jest delam, dajejo spričevanje od mene, da me je Oče poslal.“

Sovražniki keršanstva sedanjega časa se sicer vzdigujejo zoper čudeže sv. evangelija, ker jih morda rebiti hočeje po svojem zvitem modrovanju zbrisati iz sv. evangelija, ali pa ker naravnost tajijo, da bi bilo mogoče čudeže delati. O vi reveži, ali ne zapopadete, da je vaše modrovanje čudeže iz evangelija zbrisati le debela goljufija, in da se le smešne delate s svojo lažjo, da ni mogoče čudeže delati, s čemur se ustite in hrustite Bogu vsegamogočnemu Gospodu nebes in zemlje zapovedovati?

Pa postavimo, da bi vam bilo mogoče čudeže iz evangelija izbrisati, kaj bi si s tem pridobili za svojo nevero?

Sv. Avguštín, ta veliki govornik in duhoviti bojevavec za keršansko resnico, kateremu noben zmed vas, pri vsi učenosti, ki si jo pripisujete, ni vreden odvezati jermenov od njegovih čevljev, pravi v imenitnem spisu „o Božjem mestu“: Ako bi ne verjeli, da aposteljni so take čudeže delali zato, da bi se verjelo njihovemu oznanovanju o vstajenji in vnebohodu Kristusovem, nam je zadosti edini veliki čudež, da jim je verjel vesoljni svet brez čudežev. (De civit. Dei I. XII.)

Poznejši mož keršanstva, obdarjen z duhovito velikostjo in krepstjo, je tudi porabil ta dokaz in ga je bolj obširno razložil. Angeljski učenik sv. Tomaž Akvinski je našteval čudeže, po katerih se katoliške resnice kot Božje razodevajo, tiste bolnike, ki so po čeznaravni

poti ozdraveli, obujanje mrtvih, prečudno spreminjanje nebeških telés, navdihovanje človeškega duha, po katerem so priprosti in neučeni možje, napolnjeni z darom sv. Duha, v enem trenutku zadobili naj večí modrost in zgovornost. Une preimenitne besede sklepa tako-le: „Da so po moči zaslišane govora, brez sile in brez orožja, brez napovedovanja radosti in veselja in, kar je naj bolj čudno, da so sredi med trinoštvom preganjavcev cele trume ne le priprostitih, ampak tudi naj bolj učenih móž keršansko vero sprejele, vero, v kateri se oznanjujejo zgolj resnice, ki jih ne zapopade človeški um, v kateri so nasladnosti prepovedane in katera uči zaničevati vse, kar je na svetu: da se je taki veri človeški duh vdal, je naj večí čudež in naj očitniše delo Božjega navdihovanja. To tako čudovito spreobračanje sveta h katoliški veri je naj bolj gotovi dokaz prešnjih čudežev, katerih ni treba ponavljati, ker se v naslednjih očitno kažejo. Naj večí čudo vseh čudežev bi bilo, če bi priprosti in neučeni možje brez čudežev svet tako daleč pripravili, da bi veroval, kar je tako nezapopadljivo, spolnoval, kar je tako težko upal, kar je tako visoko.“ (Summ. contr. Gent. l. 1., c. b.)

Je li eden izmed vas, vi širokoustni besedovalci, te sklepe, ki vse vaše oporekovanje spodbijajo, vedil tehtnega odgovoriti?

Pa tudi s tem niso dokončani dokazi, da je sv. vera od Boga. Odgovorite mi, vi zaničevalci in sovražniki: keršanstva, je res ali ni res, da je steber keršanstva, sv. Cerkev Jezusa Kristusa, od prvega dne svojega začetka pa do današnjega dne bila preganjana in sicer od sovražnikov celega sveta, od sovražnikov, kateri so bili, velikokrat zavoljo nasprotnih dobičkov med seboj nesložni, zoper njo pa vsi zedinjeni, od sovražnikov, katerim je bilo vsako orožje dobro zoper zaničevano Cerkev, kateri te Cerkve niso le z naj grozovitejšimi mukami, z ognjem in mečem preganjali, ampak tudi z vsimi zvijačami zapeljivosti, z zaničevanjem in zasramovanjem, s hudim žuganjem in s priliznjenim in hinavskim vabljenjem! Ako načete resnici nesramno v obraz biti, morate pripoznati, da je to resnica. Tudi ne morete tajiti, da na smert napadana Cerkev za svojo brambo zoper tako velikanske moči preganjavcev kaj drugega nikoli ni rabila, kot svojo slabost, priprostost in (in kakor se ji očita) nespamet svoje vere, da besede, s katerimi je Božji Odrešenik prvič svoje učence razposlal: „Pošljem vas kot jagnjeta med volkove“, so se v zgodovini njenih kervavih in nekervavih bitvah vedno na tanko spolnovale.

Resnica je tedaj, kateri ne uidete, zvijajte in su kajte se, kakor vam drago: naj mogočnejši, naj močnejši sovražniki so napadali osemnajst sto lét Cerkev Nazarenčanovo, in zmeraj so bili brez vspeha napadi, ki so jih ponavljali zoper zlabo, vseh svetnih pripomočkov oropano Cerkev. Nikoli niso volkovi jagnjeta, ampak zmeraj so jagnjeta zmagale volkove. Premnogokrat so širokoustno prerokovali konec aveti Cerkvi, prevelikokrat so ji že k pogrebu klenkali; pa vse te prerokovanja so bile gerdo osramotene. Ta zmiraj smertno preganjana Cerkev se še zmiraj tako razcveta, je še zmiraj tako krepka, je še tako velikanska, še tako lepa in častitljiva vsem pred očmi, da še danes mislite, da bi bilo treba naj večih in naj silovitejših moči, da bi končali njeno bitje. S temi neutajljivimi dogodki je vender očitno dokazano vsacemu, ki ni slep, kar je nekdaš Galmiel pričakoval v spričevanje, da je sv. Cerkev Kristusova Božje delo, ker je rekel: „Če ni to Božje delo, bo razpadlo; če je pa od Boga, ga ne bote razdjali.“

Ako tedaj hočete pametno soditi, morate tudi ne oziraje se na čudeže sv. evangelija naravnost spoznati: Tukaj je očitna roka Božja. V resnici pa tudi že prav

um sam kakor taki ne odvrtačuje od vere, ampak veliko bolj k veri vodi, samo da se človek voditi dá, in da sam ne želi nasprotnega. Pa ravno to je hudobnost vaše duše: vi načete verovati. Z verigami poželjivosti in duhovnega napuha je vaša volja vklenjena. Zakaj le té zaničljive nagnjenja serca — one same so v nasprotju s keršansko vero, ne pa um ali veda. Dozdevni vzroki uma in vede, ki jih povzdiguje zoper keršansko vero, so le vaše zagrinjalo, za katerim skrivate sramotne strasti svojega serca, ki so pravi vzroki vaše nevére. S svojo nevéro bi si vi radi pridobili še tudi čast; pa sami prav dobro veste, da se z nesnago in blatnostjo pri nikomur ne dobi čast. Zato vam morata um in veda svoj lepi plajš posojati, da bi z njim zagrinjali lužo in blato svojega serca, iz katerega hlepi vaša nejevera. O kako pa bo enkrat odmaknjen ta lepi plajš, s katerim svojo sramoto zdaj zakrivate, vam hinavcem, kadar vam bo On, ki ga kot Kralja resnice in usmiljenega Odrešenika zaničujete, kot Sodnik nasproti stal!

Pa pustimo, preljubi moji verniki, slepe zagrizence in zasmehovavce resnice. Spoznajmo, kar nas zadeva, pri tolikem silnem številu dokazov s povzdignjenim duhom in recimo: „Res, tvoja beseda, o Gospod, je resnica, in h komu naj gremo, kakor k Tebi, Ti sam imaš besede večnega življenja!“ (Dalje nasl.)

## Pogrebi Pija IX.

Ela! DVLCE McLos sLaVVs  
pVer PlcCantat TlBl.

P. B.

Z Bizmarkom, z njegovo boleznijo in celo z njegovo smertjo imajo vsi časniki opraviti. Po nekih naznanilih bi državni kancler celo do jeseni tekočega leta pustil vse politiške opravila zato, da bi si svoje zdravje vterdil. Rekli so eni, da umerje v treh letih, ako ne opusti politiški del; drugih glas mu dovoluje še 10 lét živeti, ako bode čisto počival. — Kaj je to? Bizmark je kacih 23—24 lét mlajši mem Pija IX, pa že take smertne muhe brenčé krog njega! ali ni to tisti Bizmark, ki se z drugimi liberalci vred že dolgo pečá s smertjo sv. Očeta Pija IX? 14. majnika 1872 je pisal Bizmark prav čudno pismo do zunanjih vlad o papeževi volitvi. Rekel je, da vse vlade, ki imajo katoliške prebivalce, briga papeževa volitev. (Tedaj tudi Gran-Turka?!) Marsikaj je kvasil, kako so se okolišine z razglašenjem papeževe nezmotljivosti spremenile in kako naj bi vlade o papeževi volitvi pritiskale, da se voli novi papež po njih volji — menda kak frامason? — Ob kratkem: Bizmark je mislil na papežovo smert, ni pa mislil na svojo lastno smert, ki mu je le prehitro jela na vrata terkati, in kakor je on sprožil veliko govorjenja o Pijevi bolezni in smerti, tako zdaj njegovo bolezen in smert ljudje obilno v zobéh imajo.

Bizmarkova okrožnica je sicer dve leti ostala skrita, šumeča Arnimova pravda jo je na dan spravila; vender se je o tej reči že prej vedilo in pisalo. Vsi pošteni katoličani so bili nad toliko prederanostjo Bizmarkovo močno nejevoljni in junaški nemški škofje so zoper tako prederznost ravnokar razglasili protest, ki deleč po svetu začudovanje obuduje.

Celo Vesconti-Venosta, laški minister, ko je bil 20. sveč. t. l. zastran tega Bizmarkovega pisma interpeliran od poslanca Cesaro-na, je iskal neapodobnost tacega govorjenja pokriti s pristavkom, da reč, o kateri se govori, je k sreči in zaupljivo še prav deleč. Tudi ni nič povedal, kaj je laška vlada o tem sklenila ali kaj Bizmarku odgovorila; rekel je le, da bode vlada



skerbela za varnost volitve v Rimu ter zagotovila red in mir preslavnemu volilnemu zboru.

Misliti je, da ravno take neapodobnosti, kakor je pismo o volitvi papeža še pri živem papežu tudi Bizmarku, ako ima še kaj prevdarnosti, ne morejo ravno k zdravju tekniti. Po pravici meni „Unità“, da Bizmark bi vse kaj bolje storil, ako bi namesto nedoločnega primérleja (smerti Pijeve) premišljeval keršansko versko resnico: „*Post mortem autem judicium*“. Po smerti pa pride sodba.

Bog živi in ohrani še veliko, prav veliko lét pre slavnega Pija IX, da imajo njegovi kosmati pogrebci še dosti časa mu grob kopati. To naj se razlega med verniki zlasti zdaj, ker 12. mal. travna tekočega leta bode 25letnica povernitve sv. Očeta iz Gaete v Rim po premaganem Macinovem puntu, in 20letnica prečudnega otenja pri cerkvi sv. Neže, ko se je bil pod njimi z mnogo tovaršijo pòd vderl. Središnji svét italijanske mladenske družbe torej vse zveste katoličane po Laškem vabi, da naj 3. aprila prično zahvalno in prosivno devetdnevno v čast sv. Neže, in jo 11. aprila sklenejo s sv. Obhajilom. S tim hočejo od Boga sprositi, naj bi na prošnjo te svetnice in deviške mučenice sv. Očetu dodelil zdravje in še dolgo življenje, katoliški Cerkvi zmago, grešnikom pa spokorjenje. — Lepa misel o pričetku sv. leta, vredna, da jo mnogi posnemajo tudi zunaj Italije.

## Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Terstu, 8. sušca. Nesreča za nesrečo zadeva zadnji čas našo škofijo. Po smerti prevz. njenega pastirja, odkar še ni mesec dni, izgubila je vže zopet štiri duhovne. Umerla sta namreč dva duhovna v pokoji, gg. Turčič in Kacin, dalje je 1. t. m. umerl preč. g. Elija Nazarij Stradi, prepozit koperskega kapiteljna, naj starši duhoven v škofiji (r. l. 1787), in danes je bil pokopan preč. g. Anton Dekorte, kanonik teržaškega kapiteljna, bivši ravnatelj tukajšnjega semenišča ter učitelj liturgije, katehetike, metodike in tudi hervaškega jezika v tem vstavu. Poslednji je bil isterski Slovenec, mož dobrega serca; ni zapustil minljivega blaga za seboj, pač pa hvaležen spomin v sercu svojih prijateljev in učencev. Zato je bil njegov pogreb sijajen, stanu primeren. Umerl je včeraj za mertvoudom v 56. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

Iz Bosne. (Posnetek iz pisma čast. o. Jakopa Duić a, župnika v Dobretičah do č. g. V. Lah-a kakor zahvala za cerkvene reči prejete iz Kanjskega). \*) „Prečastni otče! Prijavivši (oglasivši) se Vašemu otčanstvu za one dvi crkve,“) koje su, mogu istinito reći, najsiromšnije od

\*) To pismo je pisano, kakor ljudje govore v Bosni, torej ga podamo čast. čitateljem po izvorniku, če tudi ni vse dosledno in čisto slovniško. Naši „abecedni trinožčiki“, pretirani slovničarji, iz marsikterih oblik in zasukov tega naravnega ljudstva utegnejo viditi, kako ljudski duh teži za blagoglasjem pri jeziku, kar jezikoslovski vertači radi pregledajo, vse na isti škerpec in železno kopito tlačijo, preziravši, da celo latinščina in gerščina vse skozi ima polno izjem. Marsikaj „starega“ je ljudski duh omečil, tu pa tam prepregel; ti samosilčiki pa hočejo zopet v zastarane ojnice vpregati. Ne italijanščina, ne novogerščina ne silite nazaj v latinščino. Ne vemo, če se n. pr. more k lepoglasju ter „napredku“ šteti pogreti storepaček „ej“ v 5. sklonu prilgov, ki se jih dostikrat toliko skup natépe, da bi jih imele koze kaj jesti. Se vé: „De gustibus non disputandum.“

1) Serbi izgovarjajo besedo „crkva“ s polglasnikom, pri nas se izrekuje z visokim zatagnjenim glasnikom (é), torej je pomota, ko nekteri pišejo „crkev“, namesto „cérkev“.

sviuh (memo vsih) v ovoj državi Bosanskoj u nutarnjem nakićenju, da za njih štogod (kar si bodi) pošaljete od onih darovah, što ste primili od dobri(h) i sveti(h) dušah iz Karniolie (Kranjskega), koi su Vam poslali, da razdilate onim crkvam, koje bi hotile držat' prisveti Sakramenat: dragovoljno nato se obvezujem, da ću učiniti, a ovi siromašni puk (ljudstvo) prid (pred) prisvetim Sakramentom moliće 1) (bode molilo) za zdravlje, veselje, za svaku sreću i napredak oni' dobri' dušah v Karniolii, da im Svemogući Bog stotruko (stoterno) plati i uzdrži i (jih) za mlogo (mnogo) godinah (lét) na ovom svitu, a na drugom po zagovoru odvitnika (odvitnikah, pomočnikov) ovih crkvi okruni ih krunom slave nebeske za tolika njihova velika dobročinstva. Za uzmožat (razmnožiti) još veće bogoljubstvo prama prisvetim Sakramentom držatiću (imel bodem) svake mlade nedilje, to jest, posli svakoga mladog(a) miseca blagosov sa prisvetim S. Ali za ovo činit onoga nakita (oprave, olepšave) neimaju ove crkve, kakonoti ni za uzdržat' prisv. Sakramenat, to je naime: pikside (pušice) velike, ciboria, monstrancie, kadionice, plašta, svitnjaka; ovih stvari neima nijedna od ovih crkvi. Davali ste mnogim crkvam kip Majke Božic, ako biste imali, ponizno Vas molim (prosim), da makar jednoj od ovih dviu(h) opremite(?).

Primio sam: dva ciboria, dvi kadionice, dvi svitljke, dvi vele duge košulje (albi), dvi kazule, tilešnjaka (korporale) 4, dva križa sa Propetim (Križanim). Odmah (precej) sam puku ukazo, molitvu pripuručio, da se mole Bogu za dobročinoce (dobročinivce, dobrotnike), i za Vas, koi se trudite i nastoite. Bog Vas podrž (naj ohrani, optativ) još na ovom svitu, a na drugomu slavu nebesku uživali (naj bi vživali; optat). Spominjaću se (spominjal se bom) i ja u s. misi oni(h) dobri(h) duša(h) u Karniolii, kojih tolika dobročinstva sveta čine (ktore toliko dobrih del svete dela) itd.

Pisano u Dobretičim 20. veljače (svečana), godine 1875.

Otac Jako(b) Duić,  
župnik r. s.

Pristavek. 1. Primio je sve za sahranu presv. Sakramenta i još 2 kazule sa 3 slikama. Val. Lah s. r.

2. Ta gosp. župnik, ki je že dve cerkvi zidal in je za Božjo čast ves vnét, bolnike že očitno previduje itd., želi tudi zvon za eno svojih cerkev, saj 1 cent težak.

Od st. Frančiška v Ameriki piše 14. svečana dijak Peter Jeram: Menim, da Vam je že znano, da sem se jaz preselil v „St. Francis“, kjer sedaj svoje učenje nadaljujem. Latinščine in družih tvarin se bom le še to, in prihodnje leto učil, če ne bodo, kakor se sliši, še enega višega razreda napravili. Potem pričnem z modroin bogoslovjem. V šoli mi gre začudoma dobro, in gosp. profesorji, izmed katerih sta dva Irca in pet Nemcev, me imajo prav radi. Součenci moji so sinovi zelo različnih narodov; Irci, Nemci, Poljaki in Čehi so. Slovenec sem samo jaz. Govori se tu navadno angleško in nemško. Skup z modroin bogoslovci nas je sedaj 240 v vstavu.

Tudi čast. gosp. Čebulj so se na prošnjo mil. gosp. škofa povernili iz La-Crossa, v Superior city (gornje mesto) ob Gornjem jezeru, ter so tamošnje Bele in Indijane prav zelo razveselili. Godi se jim tam gori menda

1) „Moliće“, „spominjaću“, namesto: „moliti će“, „spominjati ću“, se bere tudi že v serbskih knjigah, kajti je ljudstvo izreko tako prilicilo zaradi lepoglasja. — Prav pogosto izpušajo tudi čerko „h“, in spreminjajo „n“ v „l“ za „m“, kakor to pismo kaže. Se vé, da vsih tacih reči tudi serbatvo ne sprejema v slovstvo. Hotli smo s tim le opomniti, da tudi na lepoglasje naj se ima ozir pri olikovanji in napredovanji jezika.

nekoliko bolje kot se je v Kešini in Šavanu, opraviti pa imajo še več.

V saboto in nedeljo, 19. in 20. grudnia, so vis. č. gosp. Janez Henni, Milwaški škof, v naši semeniški kapeli 9 bogoslovcev subdijakonov in dijakonov, in 23 manjše rede podelili. Bogoslovci so bili vsi gojenci tukajšne kolegije.

Tukaj pri nas imamo prav lepo in prijetno vreme. Snega le malo in mraz ni prehud. Iz gornjih krajev pa se sliši, da je hud mraz tam. Posebno ob Gornjem jezeru se ga prav nič ne manjka, kakor po navadi. Učiti se imamo vedno veliko.

## Razgled po svetu.

**Avstrijsko.** Linški državni namestnik je ondotnemu škofu naznanil, da bi povabil duhovstvo, naj prosijo za državno pomoč (Stremajerove groše), kajti 13.000 gl. je odločenih za gornjo Avstrijo. Škof je odgovoril, da ta denar je na gornjem Avstrijskem vzét iz verskega zaklada in ne kakor posojilo od države. Škof po posvetu s kapitelnom svetuje, naj se ta denar izroči ondotnemu duhovskemu podpornemu društvu, ki bo najboljši vedilo potrebne duhovne najti. Postava govori o potrebnih duhovnih, škof hoče torej edino le na potrebo ozir imeti — brez ozira na cerkveno obnašanje; tako naj tudi vlada dela — brez ozira na državljansko obnašanje. Nevredno pa bi bilo od visoke vlade, ako bi dala priložnost, da bi se reklo: s cerkvenim denarom hoče vlada politiko delati; in gotovo obžalovanja vredno je, ako po taki poti naj bolji in naj bolj vestni mašniki pri vsem pomanjkanju zaradi političkega ozira nič pomoči ne dobé. Škof prosi, naj namestnik to ponudbo ministru naznani. Dobil je pa odgovor, da Stremajer ni v razpoložaju takemu deljenju privoljenja dati. Ne pové pa, zakaj da ne.

Na Dunaju je preteklo nedeljo preslavno društvo sv. Mihaela obhajalo svojo 12. obletnico. Dva do tri tisuč zbranih vernikov iz vseh stanov je spričevalo moč tega društva. Dva kardinala, papežev poslanec, prav veliko število plemstva in družih veljakov je bilo pričujočih. Vse je bilo navdušeno pri mogočnih govorih predsednika gr. Pergena, kardinalov Ravšerja in Švarcenberga, gr. Leona Thuna in družih velikanov. Posebno umno in spretno je gr. L. Thun pojasnoval sedanjo lažljivo „kulturno borbo“ in kaj je vernikom med tem početi. On ne pričakuje še tako hitro konca preganja; bodo pa valovi o svojem času potihnil, in barka bo mirno plavala. Ktera barka? Sv. evangelij vé le od ene pripovedovati, in to je tista, ki je nosila Zveličarja in njegove učence.

**Laško.** Laška zbornica je 1. sušca določila, da naj se prodá saj 32 vojnih bark. Liberalizem ne zná kaj dosti družega, kakor jemati pa prodajati. Prodajali so „zedinjeni Lahi“ cerkveno premoženje, prodajali kronsko premoženje, prodajali železne ceste, prodajali še več družih reči, in zdaj prodajajo tudi vojne barke. Garibaldi je pri tej seji imel govor, ktereга posnetek je boje ta-le: „Jaz v tej reči ne razumem nič, mornarski minister pa umeva; on svetuje, naj se barke prodajo, — tedaj naj se le prodajo“. Poslanci so mu ploskali, in sklenilo se je, da barke gredó na sejim. „Unità“ pa se posmehuje in pravi, da je bilo „prav potreba „eremita s Kozjeka“ v Rim, ki je prinesel seboj tako visoko postavodajavno modrost! „Ecce quem colebatis!“ In veste, koliko so zadavkani Italijani plačali za barke, ki so na prodaj? Blizo 49 milijonov, to je: 48,986.199 lir! In

koliko se utegne zdaj za-nje dobiti? Ako se posreči dobiti za-nje 6 milijonov, bo dobro! Vse te barke so l. 1860 služile za bombardovanje papeževe Ankona. Res, zaslužile so si slavo, da gredó med zaverženo ropotijo.

**Prusko.** Pruska silovitost je škotom ugrabila državno plačo, ako ne prisežejo na Cerkvi sovražne postave. Pravo živo in peklenško preganjanje sv. Cerkve, zagrizeno frajmavrarasko delo je to-le: naiprej take postave dati, da je škof Judež Iškarjot, če se jim podverže; potlej ga pa s silo, z lakoto morati, da bi jih spolnoval. Pravo so zadeli sv. Oče, rekoč: „Vidi se, kakor bi te postave ne bile dane za blagodušne, svobodne državljane, ampak za sužnje!“ In kdo bi se ne čudil, ako bi teh ljudi ne poznal, da tudi pri nas Slovencih ravno tisti, ki imajo ustnice, oči in lica napihnjene same „svobode“, mežurkajo, simpatizirajo pa s tako sužnjoljubnostjo. Dobro vemo, zakaj. Kajti vi ste „svoboduharji“, ne pa svobodoljubi. Kdor ni prav do čistega slép, se iz del lažiliberalcev lahko prepriča, da njih svoboda je razuzdana razpreženost in divja strast, ki dopušča gréh in preganjanje resnice; prava svoboda pa je edino v nauku Kristusovem in njegovi Cerkvi, ktero ti ljudje hočejo zatreti.

**Drobne novice.** Na Serbsko se je pod mladim knezom pritepel nemški liberalizem. Med drugim hočejo razkolni cerkvi in samostanom pograbit premoženje. Dosedaj je Serbija brez državnega dolga; stavili bi, ako začne tuje premoženje grabiti, da ne bo dosti čez leto in dan, pa bode tičala v dolgovih. — Bizmark gre vender res na počitnice in že so imeli pojedino za odhod. Delbrück, Bülow in Radović ga bodo tačas namestovali. — Na Švicarskem so se liberalne nesramnosti ljudem, tudi protestantom, tako pristudile, da so začeli zopet konservativci zmagovati. Tako so v Lucernu zmagali s 13.000 zoper 5000 glasov. Rudečkarji zato strašno razsajajo, tergajo volivne zapisnike, žugajo z očitnim rogovilstvom itd. — Od republikancev prečislavani Thiers se kujavo obnaša proti novi francoski republiki, češ, da je le druga južina njegove republike. Tako se pa le prerado pokaže, da gospodje „nesamopridni“ so kaj občutljivi in dosti radi „sami sebe išejo“. — Gladstone, ki je bil od Manninga in Newmana tako hudo ošiban vsled svojega napada na papeža, je popustil vse politiške opravila in celo poslanstvo ter je šel osebenkovat in bogoslovje študirat. Ker je mož boje do osebnosti milega serca in le do reči, ki jo ima za zmoto, neprepričljiv, zato se zanašajo, da bode v samotnosti prišel do spoznanja (če morebiti že ni in se je zato umaknil), kakor toliko družih učenih anglikancev. Recimo: Bog daj! — Döllinger je neki predsedniku monakovskega „starokatoliškega“ društva naznanil, da odstopi od „starokatoličanstva“. — V hvalinskem (kaspiskem) morji je bil kmali po novem letu strašen vihar, ter se je 17 bark razsulo; na eni sami se je 120 ljudi z barko vred potopilo in rešili so se le 4 mornarji. — Iz Stuttgarda naznanujejo, da je vrednik „Beobachterjev“ Hassenkamp na 2 mesca v ječo obsojen, ker je Bizmarka razžalil. Se vé, preganjanci sv. Cerkve so nedotikljivi; Boga in vero psovati pa je pripušeno! — V Berlinu je razrešeno delavsko društvo zaradi rudečkarških namér. — V Rimu je bila 4. sušca oklicana vstava kralja Karola Alberta, ktere prvi členek pravi, da „katoliško-apostolska vera je edina državina vera“; — 5. sušca pa je bil po mavtarsko posvečevan „framasonsk.“ tempelj, o katerem pravi „Unità“, da bode Garibaldi papež pri opravi, ter bo oklical, da edina vera osvobodene Italije je frajmavrarstvo. — „Dvor nesreče“ so začeli imenovati denarni dvor (finančno palačo), ki ga zida novo-laško ministerstvo v Rimu, ker že kacic sto ljudi



je bilo pri tem delu ubitih in ranjenih. Že celo v laški zbornici ušesa vzdigujejo, kaj da je to! — Laški senat je 25. sveč. s 73 glasovi zoper 36 ohranil smertno kazen za hudodelnike, ki so jo liberalci hotli odpraviti. — V Bernu na Švicarskem je gospóska s silo uzela katoličanom prelepo cerkev, ki so jo katoličani zidali s stroški 700.000 frankov, in dala je to uropano svetišče odpadnikom! — Ogerski novi ministri so: Béla Venkheim (predsed. in za ces. dvor), Tisza (notr.), Szell (denarstvo), Šimonji (terg.), Szende (dež. bramb.), Trefort (nauk), Perczel (pravosod.), Pejačević (za Herv.) Levičarji so novo ministerstvo navdušeno sprejeli. Če je res protestant Tisza duša tega ministerstva, kakor pravijo, je vprašanje, če bode za katoličanstvo bolje, kakor je bilo dosedaj. — V Carigradu časniki z vradno „Turčijo“ vred hujskajo zoper keršanske misijonarje; toda Turk se ni spravil le nad kaloličane, ampak tudi nad protestante. — Lord Acfon, l. 1847 Döllingerjev učenec, in eden naj gorljivših njegovih priveržencev, je naznanil pred nadškofom Manningtonom, da se podverže sklepom Vatikanskega cerkvenega zbora.

## Listek za raznoterosti.

### Ave maris Stella!

Ako mornarja vjame kdaj nesreča,  
Vihar serditi nese čoln v daljino;  
Edini up dospěti v domovino,  
Mu mnogokrat je zvezdica bliščeča.

Ab, kako dviga hvala se goreča  
Radosti serčne k Stvarniku v višino,  
Iz dal ker ni ga v morja globočino,  
Svitli ko spet mu rešnja luč žareča!

Svet je morjé, Marija je zvezdica;  
Takrat, ko žuga nam obup že skoraj,  
Enako zvezdi, nam v pomoč priplava.

Le Ti si čolnu — sercu — tolažnica,  
Le Tebi peval serčno bom zatoraj:  
Ave Marija! morska zvezda, zdrava!

Radoslav.

Prav lepih mašnih bukev (Ratisbonskega ali Regensburškega natusa) v zlatem obrezku in tudi samo v usnji ima bukvar g. Gerber (cena 20—30 gld.). Ravno tam je tudi lepo vezanih bukev za mertvaške maše, pa novih prav lepih koloriranih podobic za sv. Obhajilo.

Gosp. Val. Lah, zdaj v Banjaluki v Bosni, gre kot zastopnik trapiškega samostana po veliki noči v Carigrad. Nekteri gg., ki imajo odveč „intencij“, bi mu z njimi posebno vstregli; naj jih blagovolijo poslati p. n. kan. P. Urhu, ki z gosp. Lahom dopisuje.

Cerkveno-zgodovinsko. Štanga je sv. Antona Padovanskega podfara v dekaniji Šmartinski poleg Litije (Capell. loc., Patron. Fund. Rel., N. anim. 805 a. 1875, im Stangenwalde, pr. Drogovsko) na Kranjskem. — Znamenje sv. Antona, nastalo vsled podobščine poljudski povesti pastirski prihajoče na neko drevo nad Dragovškim, prezidalo se je l. 1677 v cerkev, ktera v tedanji veličavi stoji še sedaj. Bila je najprej podružnica pod Šmartin, od koder so duhovni časih obhajali službo Božjo; pa tudi od dragod, odkar je čim dalje več ljudi prihajalo na božjo pot k sv. Antonu. „Pri tej cerkvi

so ozdraveli nekteri bolniki: neki slepec je ondi spregledal; neki mojih podložnikov, utergan v životu, mnogo lét hudo bolan, je ozdravel do dobrega, kar ni pravljica, ampak resnična dogodba“ — spričuje Valvasor (II, 5). S Šmartinom vred bila je Štanga pod slovečo meniško opatijo Sitiško (Sittich, Zatičina), in veliki opat Francišek Ksav. ji je vstanovil opravilo službe Božje l. 1771 s peterimi velikimi shodi in mnogimi ss. odpustki (in hoc loco thaumaturgo). Povzdignjeni l. 1788 v podfaro je prvi lastni duhovnik bil J. Klobučarič, in cerkev posvětil ji 22. velikega serpana 1793 ljubljanski podškof J. Mikolič. Božja pot je potem sicer pojenjala, vendar ni pojenjala, marveč se hvalno poživilja, kar je cerkev prijazna sama na sebi lično popravljena bila od znotraj s tremi altarji (sv. Antona Padv., sv. Antona Puščav., sv. Jederti) ter primérno olepšana tudi od zunaj. O dveh velikih shodih, o sv. Antonu Padv. in o ss. Simonu in Judu, pa tudi zlasti v spominj cerkvenega posvečenja v Angelov varhov nedeljo — rado prihaja še slovensko ljudstvo v Štango na božjo pot k sv. Antonu, ter ga zaupljivo kliče na pomoč o raznih zgubah in boleznih, v dušnih in telesnih potrebah.

Zahvala. Naj blagovoli „Danica“ sprejeti sledeče verstice v zahvalo „Naši ljubi Gospej presv. Serca“ za pomoč v bolezni. Neka žena je bila pred pustom nevarno bolna — nobeden ni mislil, da bi ozdravela. Priporočili smo jo „Naši ljubi Gospej“ in nekaj pobožnih duš je opravljalo za njo devetdnevno z obljubo, da bomo razglasili po „Danici“ in „Monatrosen“, če se ozdravi. — Žena je ozdravela. Hvala Naši ljubi Gospej za pomoč!

V Žiréh 8. sušca 1875.

A. V.

Na Češnjicah, 9. sušca. V Moravski dekaniji se bo sveto leto oznanilo tiho nedeljo. V predpraznik sv. Jožefa se bo od 4—5 slovesno zvonilo po vseh cerkvah. \*) V Moravčah bo v praznik sv. Jožefa sv. Rešnje Telo se izpostavilo pred prvo sv. mašo in bo izpostavljeno do popoldne po litanijah. Pred 10. sv. mašo bode „Veni Sancte Spiritus“. — Praznik ss. Cirila in Metoda se je prav lepo obhajal. Bila je sv. maša v neko zahvalo na čast Naše Gospe presv. Serca. Obhajanih je okoli 150. \*\*)

Iz Tersta, 6. sušca. Umerl je prečasi. gosp. Elija Nazarij Stradi, infilirani prošt koparskega kapitela. Smert je začela prestrašno žeti med nami! Kaj bo? Novih ni, stari umirajo. Čeda bode ostala brez pastirjev. Tudi preč. gosp. kanonik Dekorte je na smert bolan. Bog daj, da bi mu odleglo. (Kanonik Dekorte je danes — 7. t. m. — ob 9 zjutraj v Gospodu zaspal. R. I. P.)

Svetemu Očetu v Rim se pojde enkrat po veliki noči poklonit do sto naj odličniših mož našega cesarstva. Tako naznanuje dopisnik v „Slov.“ z Dunaja. Naj pristavimo, da o tej priliki se morejo pridružiti tudi iz naše dežele, kateri bi želeli priti pred preslavnega papeža Pija IX, in viditi moža, kakoršnega še ni svet vidil.

Kardinali. Po novem rimskem duhovskem imeniku je sedaj 51 kardinalov (med njimi 6 kardinalov nadškofov, 37 kardinalov mašnikov in 8 kardinalov dijakonov). Sedem je še kardinalov izvoljenih od papeža Gregorija (Patrizzi, Amat, de Angelis, Vannicelli, Asquini, Svarcenberg, Riario Sforza). Zunaj Italije živi 14 kar-

\*) Pač primerno bi bilo, da bi se precej tedaj izpostavilo presv. R. Telo. Ker ljudje že tako k spovedi hodijo pred prazniki, bi jih prišlo še več v cerkev, ako bi se povedalo, da bode celo uro, med zvonejem izpostavljeno in bodo potlej litanije.

Pisavec.

\*\*) Omenjeni spis, po dobrih virih spisan, bi bil prav primeren za ta čas. Prosimo.

Vred.

dinalov. Italijanske škofije zunaj Rima jih ima 8. Hohenlohe je že čez 4 leta zunaj Rima. V Rimu je torej 28 kardinalov, toda Amati, Grassellini, Silvestri, Barili in Capalti so od starosti in bolehnosti že močno onemogli.

**Pasja nevarnost.** Neki gosp. S. v Florencu je z roko pogladil černo in serdito malo pesč, ki ga je neka gospa imela v naročju, in bi ga bil blezo rad vmiril. Žival pa ga togotno ugrizne v perat. S. dene perat v usta in serka rane, ki mu jih je bilo pesč z zobmi naredilo. Malo dni pozneje strese gospoda S. nekaj mrz z nevarnimi znamenji. Na zdravniški svet ga dajo v bolnišnico, kjer se je kmali razodela steklost, in 26letni S. je v naj strašnejših kerčih umrl. — Ženske „pésarice“ in „mačkarice“ si utegnejo to za uho zapisati, ker le prerade pozabijo, da te živali niso stvarjene za péstovanje, čehljanje, božkanje, lizanje in enake prismo-darije, ampak za to, za kar so.

**Liberalna država in učitelji.** Poslanec Parpaglia je v laškem parlamentu 10. svečana rekel, da po njegovi misli so šolski učitelji naj nesrečniši ljudje, pravi „paria“ laškega kraljestva, katerih mnogi imajo le po 200 frankov (okoli 80 gl.) brez družih prihodkov (senca altrasorsa) — No no, liberalizem je mož, on saj nauči ljudi postiti se, ko si sam trebuh maši! O nunah, ki so jim vse pobrali, tudi pišejo, da morajo marsiktere po ulicah kruha prositi, da jih celo liberalni časnikarji milujejo.

**V žganju tiči zelénec nejevere.** V Notinghamu na Angleškem se opazuje, da je pričelo zlasti obilno vsakdanje ljudstvo prestopati v katoliško Cerkev. To je kaj posebnega na Angleškem, ker dosihdob so se spreobracanja godile bolj obilno v višjih krogih in pri ljudeh študij, učenosti in preiskovanja. Pravijo, da k temu veliko pripomorejo družbe treznosti, ker ko ljudstvo odvrčajo od nezmernih žganih pijač, ga s tem odvrčajo od verske vnémarnosti. Slovenci, zapišite si to v spomin tudi vi: ako treznost ljudi k pravi veri obrača, je pa tudi gotovo, da netreznost jih pogrezuje v versko vnémarnost in v nejevero. Kje se slišijo gerši kvasenja zoper čednost in zoper vero, kakor ravno pri ljudeh, katerim se žganje kadí iz las? —

**Iz Azije naznanujejo,** da je cerkveni vikár perzijskih krivoverskih Nestorijancev spoznal svojo zmoto in se ji odpovedal. Tako je upati, da se sto tisoč (100.000) teh revežev v Perziji poverne v sveto Cerkev. Bili so v silni nevednosti in dušni zanemarjenosti: Bog jim daj najti pot zveličanja! To bode eden sadov svetega leta.

**Boj se morja.** Mesca grudna 1874 je morje prestrašno veliko bark pokončalo, namreč: Jadrilnic ali bark na platno 216 (153 angleških, 11 amerikalnih, 30 francoskih, 18 nemških, 29 laških, 24 norveških, 4 danskih, 5 avstrijskih, 11 ruskih, 7 švedskih, 3 španjske, 2 portugalske, 1 nikaragasko, 1 peruvalsko, 2 neznan). Parnikov se je ugonobilo 20 (11 angleških, 1 španjski, 3 amerikalni, 2 avstrijska, 1 italijanski, 1 norveški, 1 neznan). Med perve jih je 7 štetih, ki se o njih nič ne sliši.

**Naj višje stavbe na zemlji.** Morebiti je sedanjí čas naj više ozidje na zemlji Šenpeterska kupla v Rimu, ki ima 473 čevljev višine. Kolinski cerkveni zvonik ima meriti 500 čevljev, pa še ni izzidan. Keopsov pil (piramida) ima boje 480 čevljev, pa blezo z verhuncem vred, ki je odšipnjen, ter je zdaj na verhu planota s križem ležečimi skalami in plošami, kar sem sam vidil l. 1866. Šenpavelska cerkev v Londonu meri 375 čevljev, stolp v Strasburgu 438 čevljev, cerkev sv. Trojice v novem Jorku 286 čevljev. — Vse pa hočejo prekositi Ameri-

kanci s strašanskim stolpom, ki ga namerjajo zidati v Filadelfiji. Ta velikan ima ravno še enkrat za toliko prekositi naj viši stavbo ter meriti 1000 čevljev. Ima pa biti republikansk spominek. L. 1775 se je namreč 13 okrajín v Filadelfiji razglasilo za „zedinjene države“ nenavezane na Anglijo. L. 1875 tedaj hočejo obhajati 100letnico, odkar je bila republika ustanovljena, in omenjeni velikan bi bil spominek te stoletnice. Osnovo sta naredila mérjevca Clarke in Reeves in izdelati ga hočejo okroglega iz severno-amerikanskega železa, ki se izdeluje na ploše. Premérnik v znožji bi imel 150 čevljev, na verhu pa 30 čevljev. Skoz celo sredino kviško bo držala srednja cév 30 čevljev premérnine. V tej cevi so 4 vožnji stoli tako vravnani, da v eni uri 500 oseb gori in doli zamorejo spraviti. V treh minutah pride gori in v 5 minutah doli. Kdor se pa boji voziti, bode lahko hodil gori in doli po stopnicah, ki bodo ob cevi zunaj. Imel bo stolp štiri mostovže primerno narazen. Stalo jih bo to delo milijon dolarjev in izdelali ga bodo v enem letu, postavljen pa bode tako blizu velike razstave, da jo bodo mogli s stolpa razsvetliti. — Če ne bo to kak nov babilonski stolp, se bode o svojem času pokazalo. Gorjé mestu, ako potres ali tudi vihar tako pošast na tla telebi.

### 3. Golob.

Očitati so golobu: „Kako je to, da nikoli ne izuriš ko le po dva mladiča, ter nimaš toliko moči kakor koklja?“ Golob odverne: „Mladi golobki jemljejo svojo hrano iz kljuna svoje matere, mlade piške pa iz gnoja na cesti. Iz kljuna se jih ne more nahraniti več ko dva mladiča, iz polne gomile gnoja pa se lahko napase tisuč piščet. —

Ako hočeš čedno in pošteno živeti, ne pomnožuj si družine z nepotrebnim strežajstvom iz napuha; kajti vedi, da na tem revnem svetu si po spodobni in pravični poti ne moremo veliko zakladov pridobiti.

### Duhovske spremembe.

**V Ljubljanski škofiji:** Izpraznjena kuracija v Novo-meškem kapitelu je razpisana 10. marca.

**V Lavantinski škofiji:** Č. g. Anton Fišer str. je postal provizor pri sv. Marjeti na Pesnici; č. g. Anton Brežnik je postavljen za II. kaplana v Rušah. — Umerl je č. gosp. Fr. Dreisichner, župnik pri sv. Marjeti na Pesnici, 2. t. m. R. i. p. — Razpisane so fare: Št.-II pod Turjakom do 12. aprila; zgornja Ponikva do 12. aprila in sv. Marjeta na Pesnici do 14. aprila t. l.

### Dobrotni darovi.

*Za sv. Očeta:* Po g. Rozm. neimen. 1 gl. — G. J. St. 2 gl. — Dve proseči sv. blagoslova 1 gl.

*Za afrikanski misijon:* Iz Radolice po č. g. Bononi-u fajm. nekteri verniki 6 gl. — Hel. Kalan 1 gld.

*Za sv. Detinstvo:* Iz Radolice 30 kr. — Gospodič. B. 34 kr. — Urška in Poldka Javornikovi 60 kr.

*Za Bosno:* M. Hrovatin 1 gl.

*Za kristjane na Jutrovem:* Neimen. 1 gl.

### Pogovori z gg. dopisovalci.

Gosp. J. B-z pri sv. P.: Listi se bodo poslali. — „Šmar-nice“ (o Naši ljubi Gospej) so v delu, če ne že tudi v tisku. — G. Ant. J. v B.: Prejeli izročeno od A. L.